

De najaarstrek boven trektelpost De Jacobssteeg 2015



De najaarstrek boven trektelpost 'De Jacobssteeg' in 2015

Inhoud:

1. Inleiding
2. De resultaten
3. De tellers
4. Het teloverzicht
5. De top 10 van 2015
6. De telpost in de media
7. Vogels rond de telpost
8. Tenslotte
9. Bijlage

1. Inleiding

Tijdens de eerste najaarstelling op 1 augustus 2015 scharrelde jonge kleine karekieten in het riet voor de telpost. Tijdens de laatste telling, op 25 november, passeerde er een waterpieper. Twee verschillende soorten, die elk op hun manier bij de tijd van het jaar horen. Vogeltrek voltrekt zich volgens een bepaald patroon. Toch lijkt dat patroon allerminst vast en ervaren de trektellers in het veld telkens de uitzonderingen op de regel. Juist dat onverwachte geeft een extra dimensie aan het trektellen.

Vanaf telpost De Jacobssteeg is tussen 1 augustus en 25 november 34 keer geteld. Voor u ligt het verslag van het afgelopen telseizoen. Dertig tellers hebben door hun aanwezigheid hieraan bijgedragen.

2. De resultaten

	<i>Uithof:</i>	<i>Uithof/Jacobssteeg</i>	<i>Jacobssteeg</i>	<i>Jacobssteeg</i>
	2012	2013	2014	2015
Teluren	61,57	78,66	77,2	88,55
Tellers	15	28	26	31
Soorten	87	85	92	90
Aantal	24424	40518	38861	34846

In dit overzicht staan ook nog de totalen van de Uithof: dit was de oude locatie van de telpost. September 2013 is de telpost definitief naar De Jacobssteeg verhuisd. Er zijn afgelopen jaar meer teluren gemaakt dan de voorgaande jaren. Ook het aantal tellers dat de post wist te vinden, nam toe. Het aantal waargenomen soorten bleef nagenoeg gelijk. Het totaal aantal vogels viel lager uit. Normaliter lopen de aantallen in september flink op. Daar was dit jaar geen sprake van. Ook de eerste helft van oktober wilde het nog niet echt vloten. Ter illustratie: de vink, andere jaren goed voor stevige aantallen in oktober, bleef dit jaar heel bescheiden. Goede teldagen waren er op het eind van de maand. Op 28 en 31 oktober vlogen er respectievelijk 3996 en 3987 vogels voorbij. Daarmee werd het totaal alsnog wat opgekrikt.

3. De tellers

<i>Naam:</i>	<i>Augustus:</i>	<i>September:</i>	<i>Oktober:</i>	<i>November:</i>	<i>Totaal:</i>
Wigle Braaksma (WB)			1 x		1 x
Cocky ? (C)			1 x		1 x
Marion Eggen (EG)		2 x	4 x	1 x	7 x
Sjef van Gisbergen (SG)			1 x		1 x
Tieneke de Groot (TG)		1 x	2 x	1 x	4 x
Kees Goudsmids (KG)		1 x			1 x
Jan Haakman (JH)			2 x		2 x
Eckart Heunks (SH)	1 x	2 x	3 x	1 x	7 x
Simon Heunks (SH)			1 x		1 x
Melissa Hofland (MH)			1 x		1 x
Wim van Impelen (WI)		2 x	6 x	4 x	12 x
Jeroen Jumelet (JJ)			1 x		1 x
Janine ? (J)			1 x		1 x
Janneke Kimstra	2 x	1 x	1 x		4 x
Bart de Knegt (BK)		1 x			1 x
Hanneke Lankhorst (HL)	2 x	1 x	4 x	2 x	9 x
Renee Lommen (RL)		1 x	2 x	1 x	4 x
Perry de Lauw (PL)		3 x	4 x	3 x	10 x
Arian van der Meulen (AM)	1 x		3 x	3 x	7 x
Nel van Meyeren (NM)			1 x		1 x
Guus Peterse (GP)	1 x	4 x	3 x	2 x	10 x
Hans Peterse (HP)	1 x	2 x	1 x		4 x
Marian Peterse (MP)		3 x	6 x	4 x	13 x
Bram van Rens (BR)			1 x		1 x
Sandra ? (S)			1 x		1 x
Anton Schortinghuis (AS)	5 x	9 x	10 x	6 x	30 x
Leni Sommeijer (LS)			3 x	1 x	4 x
Tom Schrijvers (TS)		3 x	5 x	2 x	10 x
Leo Tijssen (LT)			1 x		1 x
Menko Vlaardingbroek (MV)		1 x	2 x		3 x
Trees Weggemans (TW)			1 x		1 x

4. Het teloverzicht

<i>Aantal</i>						
<i>Datum:</i>		<i>vogels:</i>	<i>Soorten:</i>	<i>Duur v/d telling:</i>	<i>Weersomstandigheden:</i>	<i>Aantal tellers:</i>
1-8	152	9	2 h	warm, helder	1	
8-8	163	14	2 h, 30 min	zuidwest 2, helder	1	
15-8	174	15	2 h, 40 min	vrijwel windstil, half bewolkt	2	
19-8	160	19	2 h, 30 min	zuidwest 2, half bewolkt	1	
22-8	366	20	3 h, 15 min	zuid 2, helder	4	
26-8	5	1	2 h, 30 min	zuid 5, half bewolkt	2	
29-8	44	10	2 h, 30 min	?	2	
2-9	159	20	3 h	west 1, zachte regen	2	
5-9	255	19	2 h, 30 min	noordwest 2, eerst zon, daarna buiig	3	
9-9	205	22	2 h	oost 2, eerst mist, daarna steeds blauwer	1	
12-9	328	21	3 h, 10 min	zuidoost 2, helder, later sluierbewolking	7	
13-9	134	8	1 h, 10 min	helder	1	
19-9	510	34	3 h, 15 min	zuidoost 1, heilig	9	
23-9	1054	40	3 h, 30 min	zuidwest 1, eerst grondmist, later helder	7	
26-9	90	17	2 h, 30 min	mistig	2	
28-9	339	25	1 h, 30 min	noordoost 1, helder	1	
30-9	925	31	3 h	noordoost 3, onbewolkt	4	
3-10	921	37	3 h, 45 min	windstil, erg blauw	20	
5-10	685	35	2 h	zuidoost 2, eerst helder, daarna half bewolkt	1	
7-10	1789	32	2 h, 30 min	zuid 2, helder, licht bewolkt	3	
10-10	1722	42	3 h	oost 3, laaghangende bewolking	8	
14-10	758	29	2 h, 30 min	vrijwel windstil, laaghangende bewolking, 1 bui	7	
17-10	102	14	2 h	zuid 1, mistig, daarna druilerig	4	
21-10	2626	36	2 h, 15 min	zuidwest 1, half bewolkt	4	
24-10	2490	32	3 h, 1 min	zuidwest 2, bewolkt	8	
25-10	2585	26	3 h, 30 min	noordwest 2, hoge bewolking	1	
28-10	3936	31	2 h, 45 min	zuidoost 2, na 9.30 lichte neerslag	6	
31-10	3987	35	3 h	zuidoost 3, helder	9	
7-11	1509	28	2 h, 30 min	zuidwest 3, bewolkt	4	
11-11	741	24	2 h, 30 min	?	4	
14-11	930	29	2 h, 10 min	zuidwest 4, half bewolkt, helder	4	

18-11	1272	25	2 h, 24 min	zuidwest 4, half bewolkt helder	5
22-11	2890	32	3 h, 45 min	noordwest 1 à 2, half bewolkt, helder	10
25-11	780	25	1 h, 50 min	west 2, half bewolkt, lichte neerslag	4

Het teloverzicht

In 2015 is er 34 keer geteld; in 2014 was dit 32 keer en het jaar daarvoor 27 keer. Ook is de gemiddelde bezettingsgraad van de telpost toegenomen. Vooral op de woensdagochtendtelling steeg de personele bezetting. Zonder iemand te kort te doen wil ik hier met name Perry, Arian en Wim bedanken. Ze leverden een structurele bijdrage.

Niet alle ochtenden verliepen ideaal. 2 en 5 september waren nogal nat. Op 9 en 19 september hadden we heel matig zicht. Op 3 oktober zaten we met een noordoostelijke stroming, net als 10 oktober. De lucht was te blauw en de vogels zaten te hoog. 14 en 25 oktober was er lichte neerslag.

Wie het overzicht bekijkt kan zien dat de trek dit jaar laat op gang kwam. Pas de laatste dagen van oktober werd er goed gevlogen. Van de vijf beste teldagen vielen er vier in die periode. 22 november was ook een goede dag met heel veel ganzen in de lucht.

5. De top 10 van 2015

De top 10 van 2015 ziet er als volgt uit. Daarnaast ter vergelijking de cijfers van 2013 en 2014.

<i>Uithof / Jacobssteeg 2013</i>		<i>Jacobssteeg 2014</i>		<i>Jacobssteeg 2015</i>	
1. Spreeuw	9706	1. Spreeuw	8402	1. Spreeuw	8882
2. Vink	7820	2. Houtduif	7883	2. Houtduif	4611
3. Grauwe gans	4196	3. Vink	4540	3. Sijs	2548
4. Houtduif	3114	4. Graspieper	2747	4. Grauwe gans	2415
5. Kolgans	2259	5. Koperwiek	1745	5. Gans spec.	2125
6. Kramsvogel	2138	6. Grauwe gans	1601	6. Vink	2045
7. Koperwiek	2046	7. Veldleeuwerik	1456	7. Kolgans	1974
8. Veldleeuwerik	1686	8. Gans spec.	1219	8. Koperwiek	1235
9. Aalscholver	1152	9. Kokmeeuw	1120	9. Kramsvogel	1199
10. Gans spec.	1011	10. Aalscholver	1049	10. Aalscholver	1137

De top 10 van 2015 vertoont, zoals gebruikelijk, grote overeenkomsten met het klassement van voorgaande jaren. Spreeuw en houtduif staan weer op 1 en 2. De grauwe gans werd vaker gezien dan vorig jaar. Op zich is dat opmerkelijk omdat we juist dit jaar strenger zijn gaan tellen om de vele locale vogels die wat op en neer pendelen, buiten het telformulier te houden. Dus ondanks onze strengere beoordeling toch een toename van deze soort. De sijs deed het dit jaar erg goed en neemt de derde plaats in.

Ook opmerkelijk: dit jaar ontbreken veldleeuwerik en graspieper in de top 10.

De veldleeuwerik is al jaren op zijn retour. Zou dat effect nu doorwerken? De graspieper valt net buiten de top 10 (op de 12de plek met 962 vogels). Het is zeer waarschijnlijk dat we begin oktober veel graspiepers hebben gemist omdat ze domweg te hoog zaten.

Er was enige tijd een noordoostelijke stroming. Dat beperkt het waarnemen vanaf de grond aanzienlijk.

6. De telpost in de media

Op 12 september vond er op initiatief van Renee Lommen een KNNV-lezing plaats in het Griffpark, met als onderwerp 'Vogels kijken en herkennen'. De opzet was zo gekozen dat de deelnemers na de theorie ook de praktijk van het trektellen zouden ervaren op onze telpost. Zo is het ook uitgevoerd. Ik heb bij de lezing van Frans van Bussel nog wat aanvullingen kunnen geven. De zaterdag daarna kwamen een aantal deelnemers op bezoek op de telpost.

Op drie oktober was de jaarlijkse European Birdwatch. Ook daar hebben we als telpost weer aan mee gedaan. In de aanloop tot deze dag waren er door de Vogelbescherming ook persberichten verstrekt. Hoewel ik wel wat plaatselijke krantjes in De Bilt heb benaderd, heeft men afgezien van publicatie. Wellicht was ik te laat.

Gelukkig had de landelijke pers wel interesse in de speciale vogeltrekdag. Er is een journaliste van het Algemeen Dagblad gekomen om het trektellen mee te maken. Ook leverde deze krant nog een fotograaf. Eén en ander resulteerde in een krantenstukje in het AD van 5 oktober (zie bijlage).

Op de site van de Utrechtse Vogelwacht verzocht Janneke Kimstra een overzicht van alle activiteiten. Ook de telpost werd daarbij onder de aandacht gebracht. Dat leverde verschillende nieuwe gezichten op. Het U.V.N. is dit jaar ook gebruikt, zei het in mindere mate.

Als telpost hebben we ook een grote doos voorlichtingsmateriaal ontvangen van Vogelbescherming Nederland. Er zijn wel wat folders uitgedeeld, maar het grootste deel van de inhoud is terechtgekomen bij de sectie biologie van het Globe College te Utrecht.

Tenslotte is er wekelijks een digitale briefing verzocht voor iedereen die op de telpost is geweest. Niet alleen werden de krenten uit de vorige telling gememoreerd; ook werden er vaak verwachten uitgesproken als opwarmertje voor de volgende telling.

7. Vogels rond de telpost

In het volgende lijstje staan vogels die niet als trekvogel zijn genoteerd, maar wel plaatselijk aanwezig waren.

- | | |
|------------------|---------------------|
| 1. Dodaars | 9. Roodborst |
| 2. Havik | 10. Boomkruiper |
| 3. Waterhoen | 11. Grasmus |
| 4. Meerkoet | 12. Winterkoning |
| 5. Waterral | 13. Roodborsttapuit |
| 6. Groene specht | 14. Kleine Karekiet |
| 7. Ijsvogel | 15. Ekster |
| 8. Oeverloper | |

Geen vogel, maar wel gesignaleerd:

- | | |
|-----------|--------------------------------------|
| 1. Haas | 4. Vleermuis spec. |
| 2. Konijn | 5. Vos (op 22 augustus 2 exemplaren) |
| 3. Ree | 6. Kleine vuurvliinder |

8. Tenslotte

De jaarlijkse trektellersexkursie in het voorjaar stond dit jaar in het teken van een bezoek aan telpost Het Hazewater bij Leusden. Het weer was echter gruwelijk slecht en derhalve werd de hele onderneming afgeblazen. In dubbel opzicht jammer: niet alleen vanwege de gemiste vogels maar ook vanwege het feit dat ik met de trektellers graag een plan had willen bespreken.

Als vogelaar ben ik al jaren gepassioneerd trekteller. Er zit veel magie rond de vogeltrek. Dat intrigeert me. In de momenten van 'stilte' in de lucht (en die zijn er volop boven de Jacobssteeg) krijg je vanzelf diepere gedachten. De vogels geven mij voldoening. Zou het niet mooi zijn iets 'terug' te kunnen doen?

Ik heb vervolgens mijn gedachten op papier gezet en toevertrouwd aan het bestuur van de Vogelwacht. Het bestuur heeft mijn aanzet gehonoreerd en er ligt nu een voorstel voor een project waarbij de aandacht uitgaat naar de purperreiger; een soort van de rode lijst.

Jan van der Winden gaat proberen verschillende organisaties daarbij te betrekken.

Het bestuur stelt voor om in de begroting van de Vogelwacht een stevig bedrag voor dit project te reserveren. Komende ledenvergadering mogen de leden zich daarover uitspreken. Uiteraard hoop ik dat dit voorstel ondersteund gaat worden.

De afgelaste excursie van vorig jaar verdient een herkansing. Eind maart zal ik een voorstel doen.

Wie zich in de vogeltrek verdiept weet dat er tal van gevaren en risico's kleven aan de grote reis. Slecht weer, lijmstokken, jacht, droogte, enz. Ook het leven van een trekteller kent risico's. Afgelopen seizoenen waren er langdurige werkzaamheden langs de Utrechtse weg. Door de aanleg van een fietstunnel was de telpost langs die route haast onbereikbaar geworden. De meest vermetelen onder trektellers lieten zich echter niet weerhouden. Gelukkige zijn ernstige incidenten uitgebleven. Men is er niet alleen in geslaagd de telpost te bereiken, men slaagde er ook in om weer een heel goed seizoen neer te zetten. Ik dank iedereen voor zijn / haar bijdrage.

Dit jaar wordt de voorkant van dit telverslag met de klapekster opgesierd. Op 7 november, zes minuten over 9.00 uur vloog de klapekster precies over de houtwal naar ons toe.

Marian, Guus, Hanneke en ik waren de geluksvogels die dit klapstuk mochten aanschouwen. De klapekster bleef nog zeker een half uur ter plaatse om daarna niet meer gezien te worden.

Nu al fantaseer ik stiekem over de vogel die volgend jaar de voorkant van het verslag zal sieren. Hopelijk zijn jullie daar dan ook getuige van.

Anton Schortinghuis
februari 2016

P.S. Zonder mijn razendsnelle digitale rechterhand, Mara, zou het zo drie maanden later zijn geworden.

9. Bijlage

Totalen Jacobssteeg, De Bilt 2015

Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Z	N	Ter plaatsse	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
1. Fuut	0	0	0	2	2	2	0	0	2 (22 Nov)	3	1	22 Nov	22 Nov
2. Aalscholver	28	422	393	294	1137	1115	22	0	265 (25 Okt)	79	27	8 Aug	25 Nov
3. Grote Zilverreiger	2	3	10	0	15	14	1	0	4 (10 Okt)	26	9	22 Aug	31 Okt
4. Blauwe Reiger	8	6	1	1	16	15	1	0	8 (1 Aug)	24	8	1 Aug	25 Nov
5. Knobbelzwaan	0	0	0	3	3	3	0	0	1 (11 Nov)	9	3	11 Nov	18 Nov
6. Kleine Zwaan	0	0	6	0	6	6	0	0	6 (10 Okt)	3	1	10 Okt	10 Okt
7. Wilde Zwaan	0	0	0	14	14	14	0	0	14 (18 Nov)	3	1	18 Nov	18 Nov
8. Toendrarietgans	0	0	3	80	83	83	0	0	46 (22 Nov)	12	4	31 Okt	22 Nov
9. Kolgans	0	39	1349	586	1974	1969	5	0	469 (7 Okt)	44	15	30 Sep	22 Nov
10. Grauwe Gans	144	483	1198	590	2415	2224	191	0	354 (22 Nov)	88	30	1 Aug	25 Nov
11. Soepgans	0	0	2	0	2	2	0	0	2 (24 Okt)	3	1	24 Okt	24 Okt
12. gans spec.	0	181	603	1341	2125	2012	113	0	831 (22 Nov)	47	16	30 Sep	25 Nov
13. Grote Canadese Gans	0	28	0	0	28	28	0	0	18 (23 Sep)	6	2	9 Sep	23 Sep
14. Brandgans	0	0	1	75	76	75	1	0	75 (22 Nov)	6	2	25 Okt	22 Nov
15. Nijlgans	0	14	97	29	140	116	24	0	28 (25 Okt)	41	14	19 Sep	25 Nov
16. grondeleend spec.	3	0	0	0	3	3	0	0	3 (19 Aug)	3	1	19 Aug	19 Aug
17. Smient	0	5	0	0	5	5	0	0	5 (5 Sep)	3	1	5 Sep	5 Sep
18. Krakeend	4	25	0	0	29	29	0	0	25 (5 Sep)	6	2	19 Aug	5 Sep
19. Wilde Eend	4	5	18	0	27	17	10	0	11 (14 Okt)	15	5	15 Aug	14 Okt
20. Wespendif	1	0	0	0	1	1	0	0	1 (8 Aug)	3	1	8 Aug	8 Aug
Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Z	N	Ter plaatsse	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
21. Bruine Kiekendief	1	3	0	0	4	4	0	0	1 (22 Aug)	12	4	22 Aug	30 Sep
22. Havik	0	0	1	0	1	1	0	0	1 (10 Okt)	3	1	10 Okt	10 Okt
23. Sperwer	0	1	7	0	8	8	0	0	3 (28 Okt)	18	6	23 Sep	28 Okt
24. Buizerd	0	1	0	0	1	1	0	0	1 (13 Sep)	3	1	13 Sep	13 Sep
25. Visarend	0	1	0	0	1	1	0	0	1 (2 Sep)	3	1	2 Sep	2 Sep
26. Torenavalk	3	1	1	0	5	5	0	0	3 (29 Aug)	9	3	29 Aug	5 Okt
27. Boomvalk	0	2	0	0	2	2	0	0	1 (5 Sep)	6	2	5 Sep	12 Sep
28. Slechtvalk	0	1	0	0	1	1	0	0	1 (23 Sep)	3	1	23 Sep	23 Sep
29. Kievit	28	7	93	4	132	132	0	0	60 (10 Okt)	24	8	8 Aug	11 Nov
30. Watersnip	4	11	19	7	41	37	4	0	7 (30 Sep)	38	13	8 Aug	7 Nov
31. Kokmeeuw	14	5	228	559	806	805	1	0	228 (22 Nov)	65	22	1 Aug	25 Nov
32. Stormmeeuw	1	0	7	86	94	88	6	0	55 (22 Nov)	24	8	15 Aug	25 Nov
33. Kleine Mantelmeeuw	16	12	3	9	40	40	0	0	7 (15 Aug)	41	14	1 Aug	25 Nov
34. Zilvermeeuw	0	0	2	3	5	5	0	0	3 (22 Nov)	9	3	10 Okt	22 Nov
35. Visdief	0	1	0	0	1	1	0	0	1 (19 Sep)	3	1	19 Sep	19 Sep
36. Holenduif	62	113	279	107	561	447	114	0	61 (3 Okt)	94	32	1 Aug	25 Nov
37. Houtduif	2	76	3604	929	4611	4522	89	0	1772 (28 Okt)	85	29	15 Aug	25 Nov
38. Turkse Tortel	0	1	2	1	4	4	0	0	1 (19 Sep)	12	4	19 Sep	7 Nov
39. Halsbandparkiet	5	24	43	23	95	89	6	0	17 (28 Okt)	71	24	15 Aug	25 Nov
40. Gierzwaluw	130	0	0	0	130	130	0	0	91 (1 Aug)	12	4	1 Aug	22 Aug

